

ROBERT
HERMANSEN

INDUSTRILEDER
OG
FOREGANGSMANN

BLE HEDRET: Robert Hermansen fikk en egen byste i juni 2009. Bysten var et privat initiativ fra Torbjørn Torkildsen, formann i Det Norske Svalbardselskap, og den står nå inne på Næringsbygget.

FOTO: KJERSTI ELVERUM KVILE

– Har ikke tilstått korrupsjon

Kulturlandskapet er tilgjengelig for oss på en helt annen måte enn det skrevne ord. Møtet med kulturminnene kan bli en innfallsport til fortolkning og forståelse av historien på stedet.

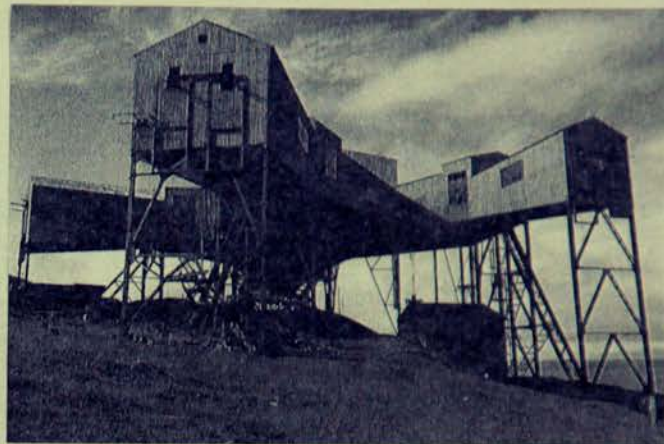
Utskiftningen i befolkningen i Longyearbyen går hurtig. Det er derfor spesielt viktig at kulturmiljøet og kunnskapen om det kan fungere som en felles hukommelse.

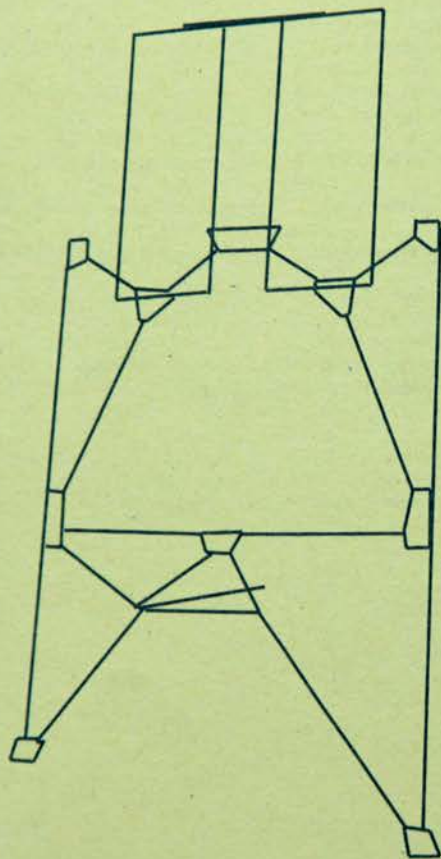
De gjenværende konstruksjoner og anlegg fra vår nære historie minner oss om hvorfor byen ble anlagt akkurat her og gir oss innsikt og opplevelse.

Gruveanleggene og restene etter disse viser hvordan man har maktet å benytte naturressursene og bygge opp teknologi og samfunn under marginale forhold i Arktis. De forteller også om Norges storstilte satsing for suverenitet på Svalbard.

Kulturarven er vår kollektive hukommelse. Den gir oss grunnlag for å forstå endringer i samfunnet, hjelper oss å forstå vår egen samtid, og danner et grunnlag for beslutninger som former framtida.

Det er viktig for menneskene i lokalsamfunn og regioner å ha en tydelig identitet. Kulturminnene er vesentlige byggesteiner i vår identitet. Kulturminner og -miljø har potensial til å bli en positiv ressurs i lokalsamfunnene. Bevissthet og kunnskap om kulturminner kombinert med kreativitet og fornuftig bruk, har mye å si for innbyggernes livskvalitet, trivsel og utvikling.

1.1 Svalbardpolitikken inn i en ny tid

Den forrige stortingsmeldingen om Svalbard, St.meld. nr. 9 (1999–2000) Svalbard, ble lagt frem for om lag ti år siden. Etter dette har det funnet sted en betydelig utvikling på Svalbard, der det i likhet med fastlandet har vært vekst på flere ulike områder. En økning i både befolkning og aktiviteter har bl.a. bidratt til at Longyearbyen i dag fremstår som et moderne familiesamfunn med godt utbygd infrastruktur og et generelt godt tjenestetilbud.

De overordnede målene i svalbardpolitikken er:

- Konsekvent og fast håndhevelse av suvereniteten.
- Korrekt overholdelse av Svalbardtraktaten og kontroll med at traktaten blir etterlevd.
- Bevaring av ro og stabilitet i området.
- Bevaring av områdets særegne vilmarksnatur.
- Opprettholdelse av norske samfunn på øygruppen.

Det er bred politisk enighet om disse målene, som har ligget fast i lang tid. Historien har vist at en forvaltning av øygruppen etter disse målene har vært vellykket.

Tidligere toppsjef i Store Norske Kullkompani, Robert Hermansen. Foto: Marius Fiskum

Hermansen innrømmer grov korrupsjon

Kristian Jebsens Rederi tiltales for å ha betalt under bordet for cullkontrakt.

fredrick Ekeseeth

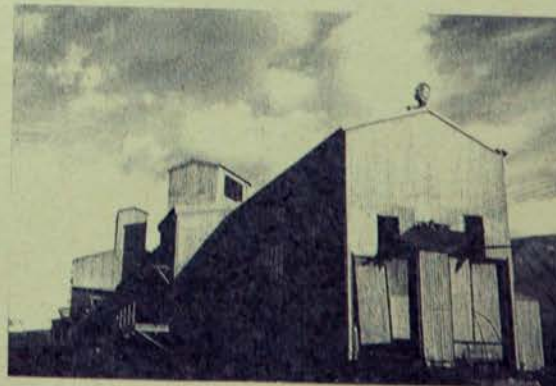
Publisert: 01.07.2011 - 12:14 Oppdatert: 01.07.2011 - 13:08

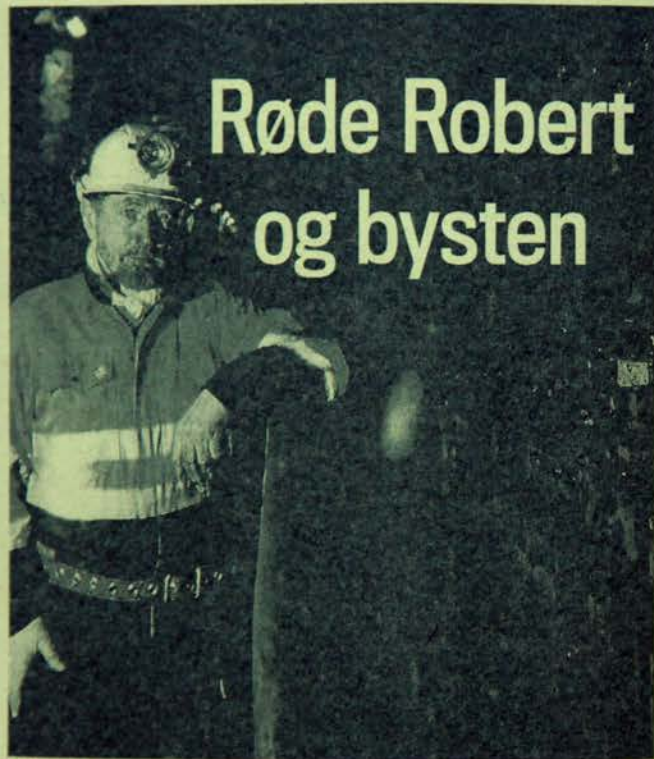
Den tidligere sjefen i Store Norske Spitsbergen, Robert Hermansen, erkjenner skyld i korrupsjonssaken der Økokrim mener han mottatt 4 millioner kroner privat fra Kristian Jebsens Rederi.

VIL LANDE MER

Store Norske søker om å få tilatelse til 200 flere helikopterlandinger i forbindelse med årets kullprospektering. Selskapet hadde lov til å utføre 1.200 landinger. Per 19. juli hadde selskapet utført 1.110 av dem, og 90 landinger ikke er nok for resten av sesongen, skriver selskapet i søknaden.

Robert Hermansen.

Røde Robert og bysten

Den tidligere toppsjefen i Store Norske Spitsbergen Kulkompani, Robert Hermansen, har gitt en uforbekket tilståelse for grov korrupsjon fordi han i årene 2006 til 2008 fikk til sammen fire millioner kroner fra redertet Kristian Jebsens Rederi AS som fraktet kull for Store Norske fra Svalbard.

Robert Hermansen, med kallenavnet Røde Robert (fra studietiden ved NTH i Trondheim) var sjef for Store Norske fra 1999 til 2008, og han får mye av æren for at et tapsluk ble et selskap med et par milliarder i omsetning og flere hundre millioner kroner i overskudd. For dette har han fått Bergmannstaven som er Norsk Bergforenings høyeste utmerkelse, og Store Norske har plassert av stor byste av Hermansen i sitt hovedkontor.

Nå diskuteres det om bysten skal fjernes.

Her må vi minne om at Store Norske er et statlig selskap, det vil si at Hermansen skulle ivareta felleskapets interesser, og det er svært alvorlig å ta imot fire millioner kroner fra en underleverandør. Fordi Hermansen har tilstått, blir det en såkalt forenklet behandling, og trolig blir det en viss strafferabatt på grunn av tilståelsen, men straffemåten for denne type grov korrupsjon er 10 år. Allmenrettsbrytning tilsier derfor en streng straff.

Kristian Jebsens Rederi AS, som utbetalte pengene, er kjent imidlertid, noe overraskende, ikke straffeskylld. Der vil det derfor bli tatt ut tilhale for grov korrupsjon.

Røde Robert hevder, via sin advokat Prode Sulland, at han ikke skjente at det å motta fire millioner kroner fra Kristian Jebsens Rederi var straffbart fordi «det dreide seg om lån Hermansen tok opp i en vanskelig økonomisk situasjon og brukte dem i lokal næringsvirksomhet.»

Likvel er Hermansen, ifølge Sulland, skyldig og villig til å ta

straffen demotolen måtte utmåle.»

Denne pålyktheten skyldes trolig at det angivelige lånet neppe har vært behandlet som lån, med lånevurder, renter, sikkerhetsstøtting og alt som hører til hos Hermansen (selvsørgelses) eller hos Kristian Jebsens Rederi AS, men det vil dommen vise.

Med et reelt lån i bunnen, ville neppe førstestadsadvokat Bård Thoresen i Østokrim ha fått en uforbekket tilståelse for grov korrupsjon.

”

Saken bør så avsluttes med at bysten plasseres i kjelleren

Litt spesielt er det at siktelsen for grov utroskap mot Store Norske, ved at Hermansen skal ha gitt Jebsen og andre spesielt gunstige kontrakter, er frafalt. «Det er det sentrale for Hermansen», sier Sulland, og avslutter med at «det er det oppsiktsvekkende.»

Kanskje det, men det har vel for Østokrim vært vanskelig å fastlegge hva som var «riktige» charterrate for Jebsens skip ved avtaleinngåelsen. Det vil nå vrt, er et dagens ledelse i Store Norske hevder å spare 100 millioner kroner årlig på nye kontrakter som er inngått med nye kontraktører (underleverandører).

Østokrim valgte den enkelte veien og Røde Robert tilhale.

Saken bør så avsluttes med at bysten plasseres i kjelleren eller på et bevegelsesmuseum.

Et statlig selskap kan ikke bedre en mann som har øvket så grovt.

TRYGVE HEGNAR
ANSVARLIG REDAKTØR

leder

Byste til besvær

Vi husker selvsagt hvordan det hele startet. Ikke sakene om økonomisk utroskap og korrupsjon i Store Norske, men om hvordan en dag en byste av Robert Hermansen dukket opp i byen. Til alles store forundring, Longyearbyen lokalstyre ikke minst. Det var den utrettelige entusiastten Torbjørn Torkildsen i Kristiansand, på vegne av seg selv og sitt eget Norske Svalbardselskap, som våren for to år siden opplyste at han ville ha en byste av Hermansen sentralt plassert i Longyearbyen. Gjerne foran inngangen til kulturhuset. Lokalstyret mente at Torkildsen burde rette en henvendelse til Store Norske om plass. Direktøren i Store Norske ville slett ikke ha Hermansen stående på trappa, og ga klar beskjed om at det ikke kom på tale. Etter tre-fire dager under åpen himmel i juni 2009, har Hermansen siden fristet en noe bortgjemt tilvarelse i en krok i Næringsbygget.

Kort tid etter startet ståket rundt pengelån og korrupsjonsiktelse, og med det opphørte alt prat om plasseringen av Hermansen-bysten. Noen Svea Nord-karer pratet en tid om å få ham over til Svea, men det ble med praten. Hermansen står fortsatt i kroken, og blir mest sannsynlig stående der «inntil videre», som det heter. Redaktør Trygve Hegnar i Finansavisen har en sterkt omkrevet historie om bysten i sin leder sist mandag. Der har han fått det for seg at Store Norske har bysten plassert i sitt «hovedkontor». «Nå diskuteres det om bysten skal fjernes», skriver han videre. Og etter å ha feid gjennom korrupsjonssaken og Hermansens tilståelse, avslutter han sin leder med følgende: «Saken bør så avsluttes med at bysten plasseres i kjelleren eller på et bergverksmuseum. Et statlig selskap kan ikke hedre en mann som har sviktet så grovt.»

Utbruddet har fått en annen mann, en transportøkonom fra Bergen, til å skrive et leserbrev i dagens Svalbardposten. Han skriver: «Det er ikke Store Norske som har reist bysten, det er det svalbardsamfunnet som har fått til.» Nei, det er altså ikke det. Svalbardsamfunnet har ingenting med bysten å gjøre. Svalbard Næringsforening ymtet riktignok en gang frampå om en byste, uten at noe skjedde. Bysten kommer fra Kristiansand, er fint utformet av den utmerkede kunstneren Per Ung, og forblir høyst sannsynlig stående og støve ned i mange år framover.

Noe annet er at for hver omdreining av sannheten, øker mytifiseringen av bysten – og av Robert Hermansen. Den støpte og den levende Hermansen har de to siste årene begge levd et noe skyggefullt liv. Nå feier andre vinder over islandet. Hermansen føler seg fri, til tross for at dommen i korrupsjonssaken ikke har falt, og bysten er opptil flere ganger blitt rikelig belyst den siste tiden. Vi ser derfor ikke bort fra at stadig flere skuelystne vil legge veien innom Næringsbygget for en titt. Gjør du det, se til venstre, «Røde Robert» du vet, og der står han. Fortsatt gylden og fin i strukturen, blank i pannen og med blikket kvast mot evigheten. Det vil si mot veggen noen meter unna.

Ett er sikkert, nokså sikkert i det minste: En vakker dag vil bysten stå plassert i Svea. Det er der den hører til. Svea er og forblir Robert. Hvor hoppende galt allting enn måtte være.

Her er det gruvedrift

Store Norske er i gang med kulldrift i Lunckefjellet, til venstre, høsten 2013. Neste år starter byggingen av vei tvers over Marthabreen.

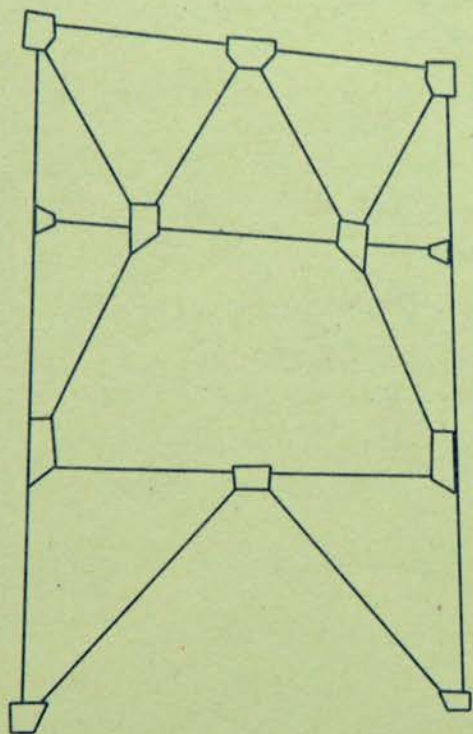
om to år

» side 10-13

I den løpende forvaltning vil det imidlertid – på Svalbard som i Norge for øvrig – gjøre seg gjeldende ulike kryssende hensyn, f.eks. når det gjelder nærings- og verneinteresser. Svalbard har en unik natur- og kulturarv som norske myndigheter har et særskilt ansvar for å bevare. Beskyttelse av naturmiljøet er derfor en av de lange linjer i norsk svalbardpolitikk, og all næringsvirksomhet, ressursutnyttning og forskning skal skje innenfor de rammer hensynet til bevaring av Svalbards naturmiljø og kulturminner setter. Samtidig er det et mål å opprettholde norske samfunn på øygruppen, og det må derfor legges til rette for aktivitet som sikrer dette. Den overordnede svalbardpolitikken gir tilstrekkelig fleksibilitet og robusthet både når det gjelder avveininger av ulike hensyn, og i forhold til utviklingen for øvrig på øygruppen.

1.3.1 En tydelig tilstedeværelse på Svalbard – kulldrift og annen næringsvirksomhet

Ett av hovedmålene i svalbardpolitikken er opprettholdelse av norske samfunn på øygruppen. Dette målet er oppfylt gjennom familiesamfunnet i Longyearbyen. Gjennom årene er det satset bevisst på å tilrettelegge spesielt for tre næringer. Kulldrift har gjennom historien dannet grunnlaget for Longyearbyen og andre samfunn på øygruppen. I tillegg er det satset på forskning, utdanning og reiseliv. I sum har dette bidratt til at Longyearbyen i dag fremstår som et moderne samfunn.

2.4 Klimaendringer – utfordringer og muligheter

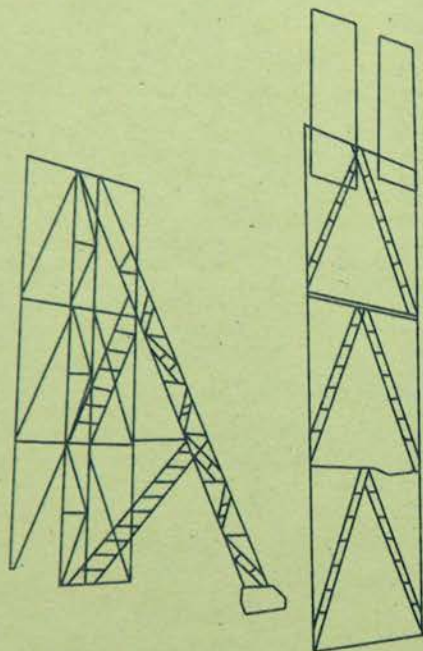
Temperaturene i Arktis stiger dobbelt så raskt som det globale gjennomsnittet. I løpet av de siste 100 årene har årsmiddeltemperaturen i Arktis i gjennomsnitt steget ca. 2 °C. Sjøisen har trukket seg tilbake og blitt tynnere, og både breene og de områdene som helårig dekkes av snø, minker. De arktiske havområdene blir også varmere, og på land smelter permafrosten i økende grad. Der havisen trekker seg tilbake blir kysten utsatt for erosjon fra økt bølgeaktivitet. Endringer i klima og isforhold påvirker allerede dyrelivet. Tining av permafrost og økt kysterrosjon fører også til skader på bosettinger og infrastruktur mange steder i Arktis.

Høsten 2008 var gjennomsnittstemperaturen i Arktis 5 °C over langtidnormalen, og isutbredelsen i polbassenget 30 pst. under gjennomsnittet for perioden 1979–2000. Avsmeltingen fra grønlandsisen var sommeren 2008 den største siden målingene startet i 1970, og for første gang i historisk tid var nordvest- og nordøstpassasjen isfrie samtidig. (Arctic Report Card 2008 NOAA/Arktisk Råd).

2.4.2 Lokale utslag på Svalbard

Risikoen for at mange arter av levende organismer kan forsvinne fra svalbardområdet eller dø ut må anses som stor, og avhenger av hvor raskt klimaet endres og sjøisen trekker seg tilbake. Det antas at risikoen er størst for arter og økosystemer knyttet til havis, men også en rekke andre arter kan bli berørt.

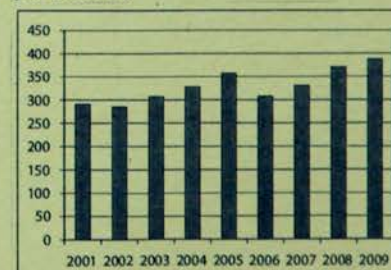
I tillegg vil klimaendringene også gjøre mange arter og økosystemer mer sårbare for andre typer påvirkning. Mindre is vil gjøre mange områder lettere tilgjengelige for aktiviteter som kan påvirke miljøet negativt. Når temperaturen stiger, vil det bli lettere for nye arter å etablere seg på Svalbard. Dette vil kunne true de artene som finnes her naturlig i dag.

4.2.3 Robust longyearbysamfunn - livskraftig lokalsamfunn

Historisk sett har innbyggertallet i Longyearbyen variert, men siden forrige helhetlige gjennomgang av svalbardpolitikken i 2000 har det funnet sted en betydelig vekst i befolkningen. Per 31. desember 2008 var det registrert 1818 innbyggere bosatt i Longyearbyen. Som nærmere omtalt i kap. 10 Longyearbyen og øvrige lokalsamfunn, pendler en del mellom øygruppen og fastlandet, slik at det reelle befolkningstallet er noe lavere. Opprettholdelsen av et robust samfunn i Longyearbyen er en viktig del av norsk svalbardpolitikk. Etableringen av lokaldemokratiet i Longyearbyen i 2002 har gitt lokalbefolkningen medbestemmelsesrett på viktige områder som samfunns- og arealplanlegging, infrastruktur, næringsutvikling og oppvekstvilkår.

Kullvirksomheten har hatt stor betydning for longyearbysamfunnet. Det har vært kullgruve drift på Svalbard i mer enn hundre år, og kullvirksomheten er fremdeles den viktigste næringen i Longyearbyen – både når det gjelder antall arbeidsplasser og for opprettholdelsen av Longyearbyen som familiesamfunn. Store Norske-konsernet hadde ved utgangen av 2008 386 ansatte og hovedaktiviteten ligger nå i Sveagruva, heretter kalt Svea. I tillegg er det en mindre gruve ved Longyearbyen og betydelig avleddet virksomhet som følge av selskaps aktiviteter.

Figur 6.2 Bevilgninger totalt til svalbardformål over statsbudsjettet.

ALKOHOLOVERSKUDD

Nordpolet AS hadde i fjor et overskudd på nær 5,6 millioner kroner. Pengene går til Longyearbyen lokalstyre, som hvert år setter av en viss andel til korkpengepotten. Korkpengene deles ut hver høst til velferdsformål i Longyearbyen og Svea.

INDERE FÅR TA JORDPRØVER

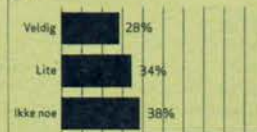
Sysselmannen gir den indiske forskningsstasjonen NCAOR tillatelse til å grave fire hull med en dybde på 1,5 meter for å samle jordprøver i sommer. Inderne skal dekke til hullene når de er ferdige med arbeidet. Prøvene skal hjelpe forskerne til å se etter klimaendringer i området. Inderene skal også undersøke pollen i levende blomster, for å kunne identifisere pollen i jordprøvene.

RISIKERER UTVISNING

En mann og en kvinne i 30-årene som bor i Longyearbyen har fått bøter for bruk av narkotika. Sysselmannen ransaket i mai en leilighet i Longyearbyen og beslagla et mindre kvantum cannabis. Kvinnen har fått 5.000 kroner i bot og mannen har fått 2.500 kroner i bot. Begge har vedtatt foreleggene. De risikerer å bli utvist fra Svalbard hvis de gjør noe tilsvarende igjen.

Forrige ukes nettspørsmål:

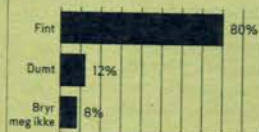
Bryr du deg om når stetten går?

Antall svar: 471

Forrige ukes nettspørsmål:

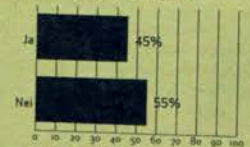
Hva synes du om kullgruve i Lunkefjellet?

Antall svar: 591

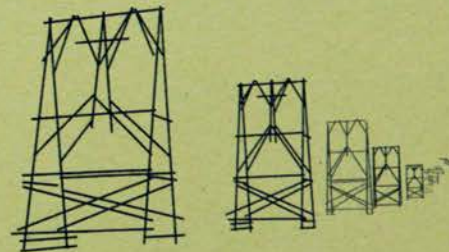
Forrige ukes nettspørsmål:

Er du overrasket over at LNS Spitsbergen ble frikjent?

Antall svar: 606

Robert Hermansen hevder at han ikke har tilstått grov korrupsjon, bare å ha tatt opp private lån.

Leserbrev

Bysten av Robert Hermansen (Røde Robert) og litt til

Redaktør Hegnar har i mandagens utgave av Finansavisen viet lederartikkelen en omtale med krav om at bysten av Røde Robert bør fjernes. At gallgatten i Oslo, som selv sitter i glasshus, ønsker så dypt i sin omtale av Hermansen er den største skam som hittil er servert om bysten.

Det er ikke Store Norske som har reist bysten, det er det ervaldsamfunnet som har fått til. At Røde Robert har gjort en tabbe, og innommet det, betyr ikke det samme som at alle sier «konstent manniens». Rettsak er ikke gjennomført, og ingen vet ennå resultatet med hensyn til straff.

Alle med god kjennskap til Svalbard, vet at Svea-gruva neppe ville blitt bygget om ikke Røde Robert hadde stått på som han gjorde overfor byråkrattene og Stortinget. Det er dette den jevne innbygger i Longyearbyen ville bedrøvet ved å få reist en byste i byen.

Rettsapparatet har ennå ikke gjennomført noen som helst rettsak i koppranet av den mye omtalte Store Norske-saken.

Da saken døde/dørte i TV2, var det noen som hadde nag til Røde Robert etter at han fikk dem lønnet fra styret i Store Norske, som ville hevne seg. Løppegatten for Store Norske, Svalbardpostens redaksjon, har aldri aldri nevnt dette med et eneste ord i avisens omtale av saken.

Det er naivt å tro at Hermansen har latt seg presse til gunstige avtaler med Kristian Johnsen Rederi og LNS Spitsbergen. Alt av kontrakter har vært styrebehandlet i Store Norske før de ble signert.

Det er en velkjent sak at ledelse og styre i Store Norske nå kjører et høyt løp og utøver en selvskutt makttarrogans i håp om at ervaldsamfunnet skal ha tro på dem. Dagens leder har usgering i tapse, han sitter på overtid og har allerede

varlet sin fratreden neste år.

Når nå Økokrim har henlagt saken mot ledelsen i LNS Spitsbergen viser dette at Store Norske kjører et rikt løp mot sine tidligere leverandører, basert på masse ryssing og mindre fakta. At en leverandøravtale kan fremstå som gunstig, betyr ikke det samme som at den er ulovlig.

Kun ettertiden vil vise om Rederiet Norden og AF Gruppen vil levere samme kvalitet på tjenestet sine som det leverandørene som er lønnet på dør gjorde.

Saken med Hermansen er selvsagt trist, men mitt håp er at ervaldsamfunnet, og ikke minst Store Norske vil gi ham et rettfærdig ettermål for den viktige jobben han har gjort for å berge gruve-driften på Svalbard.

Frøde Fokstvedt
Berogen

3.1 Grunnlaget for norsk suverenitet

Norges suverenitet over Svalbard er ubestridt. Suverenitet vil si at en stat har eksklusivt herredømme over sitt territorium og eksklusiv rett til å utøve myndighet der, f.eks. når det gjelder å vedta og å håndheve lover og andre regler. Norges suverenitet bekreftes i Svalbardtraktaten, og i henhold til alminnelig folkerett av stillende aksept fra de øvrige statenes side. Derfor har alle stater – uavhengig av om de er partier til Svalbardtraktaten – plikt til å respektere norsk suverenitet over Svalbard, på samme måte som over de øvrige deler av Norge.

3.2 Svalbard og nordområdene

Svalbardpolitikken er et viktig verktøy norske myndigheter benytter for å oppnå sine mål på Svalbard, men ikke det eneste. Nettopp fordi øygruppen er en integrert del av kongeriket, omfattes Svalbard også av en rekke andre, generelle politikkområder. Denne meldingen retter seg særlig mot de mål, prioriteringer og virkemidler som gjelder spesielt for Svalbard.

Nordområdene er i Soria Moria-erklæringen pekt ut som regjeringens viktigste strategiske satsingsområde, og regjeringen har i den forbindelse utarbeidet en egen nordområdestrategi. Svalbard er en sentral del av nordområdene, og en fortsatt effektiv og hensiktsmessig norsk forvaltning på Svalbard, i tråd med målene i norsk svalbardpolitikk, vil bidra til å styrke og utdype vår tilstedevæ-

Kontakt oss på post@svalbardposten.no

- Les innlegg på våre nettsider i henhold avstemt klokken 15.00.
- Innlegg må ha navn og adresse.
- Vi forbeholder oss retten til å fjerne og redigere innlegg.

Magnhild Øen Nordahl, 2011